

Projecte Empresa Social

Social Business City Barcelona

GUIA PER AL PROFESSORAT

5

Unitat 1. Investiguem les pràctiques empresarials

Elements del Currículum

Resultat d'aprenentatge:

RA 1. Reconeix les capacitats associades a la iniciativa empenedora, analitzant-ne els requeriments derivats dels llocs de treball i de les activitats empresarials.

Criteris d'avaluació:

1.2 Analitza el concepte de cultura empenedora i la seva importància com a font de creació d'ocupació i benestar social.

Continguts:

1.7 Objectius personals versus objectius empresarials. Missió, visió i valors d'empresa.

1.9 Les bones pràctiques empresarials

Proposta Pedagògica - Seqüència proposada

Activitat d'aprenentatge

Preguntes clau de la unitat:

Quins poden ser els objectius d'un empresari? Quines prioritats ha de tenir? Quin paper juga l'ètica en l'organització i funcionament de les empreses? Fins a quin punt determina el recorregut d'una empresa? Quins diferents tipus d'activitats o models empresarials hi ha? Quines conseqüències tenen pels treballadors?

Activitat d'aprenentatge - Les bones pràctiques empresarials 2h

Pas 1 – Introducció – 15'

Tots sabem que uns dels objectius de les **empreses** és obtenir un benefici econòmic, però els podem aconseguir a qualsevol preu? O bé hi ha uns límits per aconseguir aquest benefici?

A MÉS A MÉS

I nosaltres, tenim clar què **diferencia els diferents tipus d'empresa i les altres organitzacions o entitats?**

Dependrà de...

- El tipus d'activitat econòmica: (té activitat empresarial/venda o bé es dedica a facilitar serveis/productes sense cost?)
- Ús dels beneficis (els reinverteix o els reparteix entre els socis?)
- Importància de l'impacte social (l'impacte social és la seva prioritat o bé, un element secundari?)

Informació ampliada a la unitat 3.

A partir d'aquestes preguntes senzilles, suggerim promoure un debat que intentarem dirigir cap als límits ètics i morals com a línies que han de marcar l'activitat empresarial respecte a, per exemple...

- Medi ambient
- Societat que l'envolta (entorn)
- Gènere
- Polítiques laborals / condicions de treball
- Seguretat

Pas 2 – Recerca i debat de grup - 40'

Per ajudar a l'anàlisi crítica i iniciar el camí cap al pensament social, els podem demanar que, per grups, triïn una temàtica de recerca d'entre les següents:

- **Recerca A:** condicions dels treballadors de la indústria tèxtil de les grans marques de moda.
- **Recerca B:** estudi sobre l'impacte del cultiu de l'oli de palma en el medi ambient, utilitzat en molts productes de la indústria alimentària.
- **Recerca C:** l'extracció del coltan, mineral indispensable per als productes tecnològics com telèfons, consoles, etc..i el seu impacte en la societat d'origen.

Unitat 1: Investiguem les Pràctiques Empresarials (3 Sessions a l'Aula)

- **Recerca D:** estudi sobre les pràctiques farmacològiques respecte a les patents.

Per a cada recerca, demanarem la següent reflexió:

- A. Responsabilitat de l'empresa que compra o encarrega el producte
 - Són còmplices d'aquesta situació?
 - Si volguessin, podrien fer quelcom per ajudar a resoldre la situació?
- B. Responsabilitat del consumidor
 - Són còmplices d'aquesta situació?
 - Si volguessin, podrien fer quelcom per ajudar a resoldre la situació?

Pas 3 – Posada en comú i debat a l'aula - 35'

Una vegada cercada la informació i fet el debat en petit grup, ho posarem en comú..

- Resultats de la recerca de cada grup
- Debat en gran grup de les diferents reflexions que els hem demanat.
- Tots hi estan d'acord? Com a ciutadans, tenim poder de decisió?

Podem ajudar a dinamitzar les reflexions i generar debat a través de les següents preguntes:

- Quin paper hi juguen les empreses/professionals que demanden aquests productes? Han de vetllar per a que situacions com aquestes no passin o bé, no depèn d'elles (ja que això passa a les empreses subcontractades) i poden ignorar-ho?
- Creieu que aquestes empreses/professionals podrien marcar unes pautes als seus proveïdors sobre les condicions en que es fabriquen o s'obtenen els seus productes (condicions laborals, respecte al medi ambient, ...)? Si no ho fan actualment, per què creieu que és?
- I el mateix amb els consumidors, que som nosaltres...creieu que podem influir en les decisions que prenguin aquestes grans indústries? (tèxtil, alimentària, tecnològiques, farmacològiques,...)

Per reforçar la competència social i ciutadana dels joves, els podem donar exemples de situacions on la mobilització social ha aconseguit canviar i/o millorar situacions injustes. Tot seguit, referenciem alguns exemples:

- L'evolució dels drets de dones i nenes a Espanya
- L'evolució dels drets dels col·lectius LGTBI a Espanya
- La Primavera Àrab
- Campanyes com per exemple la campanya Roba Neta (o alguna que conegui l'alumnat)

I casos pràctics que poden trobar informació a les xarxes:

- "El poder del consumidor. Inditex deja de producir y vender productos con lana de angora tras la denuncia de una organización de defensa de los animales." El país. Versió digital. 10 de febrer de 2015.

https://elpais.com/elpais/2015/02/09/opinion/1423511888_969763.html

- "Muhammad Yunus. El banquero de los pobres". El país. Versió digital. 15 d'octubre de 2006.

https://elpais.com/diario/2006/10/15/eps/1160893609_850215.html

- "Tras la campaña de Greenpeace, Nestlé dejará de utilizar aceite de palma procedente de la destrucción de los bosques tropicales". Greenpeace. Versió digital. Novembre 2010.

<http://www.greenpeace.org/espana/es/news/2010/November/100517/>

- "El teléfono libre de sangre y con trabajo digno." El diario.es . Versió digital. 14 de maig de 2014.

http://www.eldiario.es/alternativaseconomicas/telefono-libre-sangre-trabajo-digno_6_259734054.html

Pas 4 – Reflexió final - 10'

Amb tot el que hem estat treballant fins ara, podem demanar a l'alumnat un recull del tipus d'accions que podem dur a terme i que ajuden a millorar el món. En aquestes accions, haurem de destacar el paper de:

- El compromís social: detectem una pràctica empresarial amb la que no estem d'acord i som crítics amb ella.
- La iniciativa: arrel del nostre compromís social, ens posicionem enfront al mercat i actuem en conseqüència. Aquesta acció pot...
 - Partir del nostre paper com a consumidors: decidir què compro i què no, campanyes a les xarxes socials, ...
 - Partir de la meua capacitat per engegar accions amb impacte directe: generació d'iniciatives socials a través de la creació d'empreses (socials) i/o a través d'accions d'altres organitzacions.

Aquest últim punt referent a la creació d'empreses socials que responen a un problema de l'entorn serà aprofundit en la unitat 3 del projecte.

Pas 5 – Conclusions - 10'

Tant important és obtenir benefici econòmic com la manera d'obtenir-lo.

En una empresa, hi podem trobar diferents tipus d'objectius:

- Objectiu econòmic
- Objectiu social

I ambdós objectius han d'anar en línia amb l'ètica empresarial. És a dir, l'escala de valors i els límits ètics que es fixa l'empresa respecte a la seva activitat.

- L'empresa viu i es situa en un entorn social que ha de respectar i potenciar en línia amb els seus valors ètics i socials.
- Els ciutadans tenim el poder suficient com per alçar la veu i reivindicar allò amb què no estem d'acord, com a consumidors o bé emprenent accions per millorar les situacions en el nostre paper d'emprenedors.

Unitat 1: Investiguem les Pràctiques Empresarials (3 Sessions a l'Aula)

Material de Suport per al Professorat

Informació de suport

Per facilitar la vostra tasca com a docents, us fem enllaços on podreu trobar més informació sobre les problemàtiques i situacions plantejades en aquesta unitat. Són els següents:

Recerca A: condicions de les treballadores de la indústria tèxtil de les grans marques de moda.

"Las denigrantes condiciones de Trabajo en Bangladesh". La sexta notícies. En línia. [Consulta: 14 de juliol 2017]

http://www.lasexta.com/noticias/noticias/denigrantes-condiciones-trabajo-bangladesh_201402115729b8796584a80f945f8b64.html

"Tragedias tejidas en Bangladesh". El país. En línia. [Consulta: 14 de juliol 2017]

https://internacional.elpais.com/internacional/2012/12/07/actualidad/1354904535_435347.html

"Work fester or get out". Human rights watch. En línia. [Consulta: 14 de juliol 2017] (en anglès)

http://features.hrw.org/features/HRW_2015_reports/Cambodia_Garment_Workers/index.html

"Made in Sri Lanka". Setem. En línia. [Consulta: 14 de juliol 2017]

http://www.setem.org/media/pdfs/MadeInSriLanka_ES_final.pdf

Recerca B: estudi sobre l'impacte del cultiu de l'oli de palma, utilitzat en molts productes de la indústria alimentària, en el medi ambient.

"El gran escándalo del aceite de palma. Abusos laborales detrás de grandes marcas". Amnistia internacional. En línia [Consulta: 14 de juliol 2017]

<https://www.es.amnesty.org/uploads/media/aceitedepalma301116.pdf>

"Por qué es malo el aceite de palma?" El Comidista. El país digital. En línia. [Consulta: 14 de juliol 2017]

https://elcomidista.elpais.com/elcomidista/2017/02/16/articulo/1487259154_419212.html

"El cultivo de aceite de palma" Greenpeace España. En línia. [Consulta: 14 de juliol 2017]

<http://www.greenpeace.org/espana/es/Trabajamos-en/Bosques/Indonesia/El-cultivo-de-aceite-de-palma/>

"Aceite de palma. Preguntas y respuestas" Greenpeace España. En línia. [Consulta: 14 de juliol 2017]

<http://www.greenpeace.org/espana/es/GPmagazine/GPM21/Aceite-de-palma-preguntas-y-respuestas/>

Recerca C: l'extracció del coltan, mineral indispensable per als productes tecnològics com telèfons, consoles, etc..i el seu impacte en la societat d'origen.

"De la explotación infantil a la batería de los móviles y tablets". El mundo. En línia [Consulta: 14 de juliol 2017]

<http://www.elmundo.es/solidaridad/2016/01/19/569dfb40ca474174418b4608.html>

"Trabajo infantil tras las baterías de los teléfonos inteligentes y los automóviles eléctricos". Amnistia internacional. En línia. [Consulta: 14 de juliol 2017]

<https://www.es.amnesty.org/en-que-estamos/noticias/noticia/articulo/trabajo-infantil-tras-las-baterias-de-los-telefonos-inteligentes-y-los-automoviles-electricos/>

Recerca D: estudi sobre les pràctiques farmacològiques respecte les patents.

Recull de notícies sobre l'accés a medicament. MSF. En línia. [Consulta: 14 de juliol 2017]
https://www.msf.es/actualidad/noticias?f%5B0%5D=field_issues%3A1731

"Acceso Denegado: Cómo la agenda comercial de la UE dificulta el acceso a medicamentos en los países en desarrollo". Oxfam. En línia. [Consulta: 14 de juliol 2017]
<https://www.oxfam.org/es/informes/acceso-denegado-como-la-agenda-comercial-de-la-ue-dificulta-el-acceso-medicamentos-en-los>

"¡Europa, no toques nuestros medicamentos!" MSF. En línia. [Consulta: 14 de juliol 2017]
<https://www.msf.es/actualidad/msf-lanza-la-campana-europa-no-toques-nuestros-medicamentos>

També us facilitem enllaços on informar-vos dels següents temes:

L'evolució dels drets de dones i nenes a Espanya

"Que las de tu generación no olviden". El mundo. En línia. [Consulta: 14 de juliol 2017]
<http://www.elmundo.es/espana/2015/10/30/560a825cca474171238b4580.html>

"La lucha de las mujeres en la España contemporánea". Nueva tribuna. En línia. [Consulta: 14 de juliol 2017]
<http://www.nuevatribuna.es/articulo/cultura---ocio/lucha-mujeres-espana-contemporanea/20150714192551118054.html>

L'evolució dels drets dels col·lectius LGTBI a Espanya

Web que recull l'evolució dels moviments LGTBI fins a l'actualitat.
www.elfilrosa.cat

Web de la pròpia entitat que lluita per la visibilització del moviment.
www.violeta.es

Unitat 1: Investiguem les Pràctiques Empresarials (3 Sessions a l'Aula)

Guia de l'Alumnat – Professorat

Cas pràctic – Ara sí! Les bones pràctiques empresarials - 1h

A través dels exemples hem vist com els diferents objectius a perseguir d'una empresa (objectiu econòmic i objectiu social), sovint no tenen la mateixa prioritat i moltes vegades, la vessant social no es té tant en compte com es voldria.

Ara però, veurem exemples de tot el contrari: empreses que han nascut marcant una prioritat social i on aquest és el principal objectiu. En aquest pas que farem, reforçarem la 2ª idea clau del contingut treballat fins ara: com la societat té el poder per poder canviar aquestes polítiques o activitats que considerem injustes o amb les que no estem d'acord.

Empresa social L'Olivera (www.olivera.org)

FAMÍLIA PROFESSIONAL	Agrària
Objectiu social	
L'objectiu de la cooperativa L'Olivera és la inserció sociolaboral de persones amb problemes de salut mental mitjançant la producció de vins i olis d'alta qualitat D.O. Costers del Segre.	

Empresa social Melmelades Can Moragues (www.canmoragues.org)

FAMÍLIA PROFESSIONAL	Indústria alimentària
Objectiu social	
L'objectiu de l'empresa social Can Moragues és crear un projecte social i ambiental, un obrador ecològic de productes de proximitat que conservi la natura i ajudi a les persones més desfavorides del nostre territori (persones del territori amb risc d'exclusió social i/o amb discapacitat). Tot això, a través de l'elaboració i venda de melmelades	

Empresa social Som Energia (www.somenergia.coop)

FAMÍLIA PROFESSIONAL	Energia i aigua
Objectiu social	
L'objectiu de l'empresa social Som Energia és canviar el model energètic actual mitjançant un model cooperatiu que fomenti les energies renovables, la participació ciutadana i conscienciació social.	

Formació i Treball (www.formacioitreball.org)

FAMÍLIA PROFESSIONAL	Hoteleria i turisme
Objectiu social	
La missió de la Fundació és facilitar l'accés al mercat laboral de persones en risc d'exclusió social alhora que gestionar i dignificar l'entrega de productes de primera necessitat a famílies amb escassos recursos econòmics. Tot això s'aconsegueix a través de les activitats que ofereix la fundació de restauració i reciclatge (programa Roba Amiga).	

Empresa social Cet Apunts (www.cetapunts.org)

FAMÍLIA PROFESSIONAL	Arts gràfiques
Objectiu social	
L'objectiu d'Apunts és generar llocs de treball per a persones amb discapacitat per trastorns de salut mental i que es troben en situació de risc d'exclusió social. La seva activitat es centra en oferir serveis de missatgeria i també de reprografia i copisteria com fotocòpies, impressions, enquadernacions, díptics, roll ups, vinils, etc...	

Un cop feta la recerca per a l'empresa seleccionada, poseu-ho en comú a l'aula i per a cadascuna d'elles, intenteu arribar a un acord sobre...

- La seva escala de valors i ètica empresarial
- L'impacte en el seu entorn

Altres preguntes que ens poden ajudar a la reflexió de l'alumnat i a dinamitzar el debat, són les següents...

- Creieu que la seva escala de valors i ètica entra en conflicte amb els seus beneficis econòmics?
- Durant aquesta unitat hem estat treballant l'impacte que certes activitats econòmiques tenen en l'entorn. Quin és l'impacte en l'entorn d'aquests tipus d'empresa? Definiu aquest entorn.
- Coneixeu altres iniciatives socials d'aquest tipus?

Un cop treballada aquesta unitat, què diríeu que defineix una bona pràctica empresarial?

En resum, podríem dir que les bones pràctiques empresarials serien aquelles que apliquen i posen en joc les normes, els valors i l'ètica buscant una millora en la societat i no només cercant el benefici econòmic. Aquesta implicació aniria més enllà del que marca estrictament la llei i seria l'essència que regiria i marcaria les seves accions.

